

Сборник съдебна практика

Дело C-58/22

Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova

(Преюдициално запитване, отправено от Curtea de Apel Craiova)

Решение на Съда (първи състав) от 25 януари 2024 година

„Преюдициално запитване — Харта на основните права на Европейския съюз — Член 50 — Принцип *ne bis in idem* — Наказателно производство, образувано срещу неизвестен извършител — Издадено от прокурор постановление за прекратяване на производството — Допустимост на последващо наказателно производство, образувано срещу конкретно лице за същите деяния — Условия, които трябва да бъдат изпълнени, за да може да се счита, че по отношение на дадено лице има влязла в сила присъда — Изискване за задълбочено разследване — Непровеждане на разпит на евентуален свидетел — Непровеждане на разпит на заинтересованото лице в качеството му на „заподозрян“

1. *Преюдициални въпроси — Компетентност на Съда — Граници — Искане за тълкуване на Хартата на основните права — Национална правна уредба, представляваща мярка за прилагане на правото на Съюза — Компетентност на Съда*
(член 51, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз; членове 2 и 4 от Рамково решение 2003/568 на Съвета, приложение към Решение 2006/928 на Комисията)

(вж. т. 40—42)

2. *Основни права — Принцип *ne bis in idem* — Условия за прилагане — Наличие на предходно окончателно решение — Критерии за преценка — Изчерпване на възможностите за наказателно преследване — Окончателно решение, постановено след преценка на делото по същество, предшествана от задълбочено разследване — Преценка от страна на националната юрисдикция*
(член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз)

(вж. т. 48, 52, 61, 62 и 64)

3. *Основни права — Принцип *ne bis in idem* — Приложно поле — Постановление за прекратяване на производството, издадено от прокурор, без да е разгледана наказателната отговорност на разследваното лице — Изключване*
(член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз)

Резюме

Сезиран с преюдициално запитване от Curtea de Apel Craiova (Апелативен съд Крайова, Румъния), Съдът уточнява двата елемента „bis“ и „idem“ на принципа *ne bis in idem*, прогласен в член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“)¹, в контекста на дело, по което поради наличието на постановление за прекратяване на наказателното производство, издадено от прокуратура в първоначално производство, наказателното преследване, започнато срещу едно лице в рамките на второ производство, е прекратено, като от посоченото постановление не следва ясно, че е разгледано правното положение на това лице в качеството му на носещо наказателна отговорност за деянието, съставляващо преследваното престъпление.

На 30 април 2015 г. на събрание на кооперативното дружество VX председателят на това дружество NR иска от някои от неговите служители да заплатят дължима от нея парична сума, като в противен случай трудовите им договори ще бъдат прекратени. Тъй като искането ѝ не е удовлетворено, NR издава и подписва решения за прекратяване на тези договори.

Съответните служители подават две тжбви срещу NR, заведени съответно в Parchet de pe lângă Judecătoria Slatina (Прокуратура към Първоинстанционен съд Слатина, Румъния) под референтен номер 673/P/2016 и в Parchet de pe lângă Tribunalul Olt (Прокуратура към Окръжен съд Олт, Румъния) под номер 47/P/2016.

След като образува наказателно производство срещу неизвестен извършител за престъплението изнудване, прокурорът по дело 673/P/2016 издава постановление за прекратяване на наказателното производство въз основа на доклада на разследващия полицейски орган (наричано по-нататък „разглежданото постановление за прекратяване на наказателното производство“). Това постановление не е оспорено от тжжителите в определения срок. Освен това искането на административния ръководител на прокуратурата за възобновяване на производството не е потвърдено в разпоредителното заседание от съдията от компетентния съд.

По дело 47/P/2016 срещу NR е образувано наказателно производство за престъплението пасивен подкуп, в резултат на което Tribunalul Olt (Окръжен съд Олт, Румъния) я осъжда условно на лишаване от свобода. След подадена от NR въззивна жалба тази присъда е отменена от запитващата юрисдикция Апелативен съд Крайова с постановено по наказателно дело решение № 1207/2020 поради предполагаемо нарушение на принципа *ne bis in idem*, закрепен в член 50 от Хартата.

Сезиран с касационен протест, подаден от Parchet de pe lângă Curtea de Apel Craiova (Прокуратура към Апелативен съд Крайова, Румъния) срещу последното решение, Înalta Curte de Casație și Justiție (Върховен касационен съд, Румъния) по същество приема, че запитващата юрисдикция неправилно е заключила, че се прилага принципът *ne bis in idem*, като се има предвид, че разглежданото постановление за прекратяване на наказателното производство не е предшествано от разглеждане по същество на дело 673/P/2016 и не е надлежно мотивирано, поради което не може да се счита, че то е довело до изчерпване на

¹ Съгласно тази разпоредба „[н]икой не може да бъде подложен на наказателно преследване или наказван за престъпление, за което вече е бил оправдан или осъден на територията на Съюза с окончателно съдебно решение в съответствие със закона“.

възможностите за наказателно преследване. Поради това посочената юрисдикция отменя постановеното по наказателно дело решение № 1207/2020 и връща делото на запитващата юрисдикция за ново разглеждане.

В хода на новото разглеждане запитващата юрисдикция решава да отпрати запитване до Съда относно приложимостта на принципа *ne bis in idem*, закрепен в член 50 от Хартата, при обстоятелства като разглежданите в главното производство.

Съображения на Съда

Съдът припомня, че прилагането на принципа *ne bis in idem* е подчинено на две условия, а именно, от една страна, да има предходно окончателно решение (условието „bis“), и от друга страна, едни и същи деяния да са били предмет на предходно решение и на последващи производства или решения (условието „idem“).

Що се отнася до условието „bis“, за да може да се приеме, че за деянията, в които е обвинено, дадено лице е осъдено „с окончателно съдебно решение“ по смисъла на член 50 от Хартата, е важно, на първо място, възможностите за наказателно преследване да са окончателно изчерпани съгласно националното право. В случая, доколкото, от една страна, разглежданото постановление за прекратяване на наказателното производство не е оспорено от тъжителите в главното производство в определения срок, и от друга страна, искането за потвърждаване на възобновяването на наказателното преследване, разпоредено от административния ръководител на прокуратурата към Първоинстанционен съд Слатина, е отхвърлено, изглежда, че по дело 673/P/2016 възможностите за наказателно преследване са окончателно изчерпани и че разглежданото постановление за прекратяване на наказателното производство е влязло в сила, освен ако не се установи друго при проверките, които следва да извърши запитващата юрисдикция.

На второ място, за да може да се приеме, че дадено лице е осъдено „с окончателно съдебно решение“ за деянията, в извършването на които е обвинено, по смисъла на член 50 от Хартата, е важно решението за прекратяване на наказателното производство да е постановено след преценка по същество на съответното дело, а не само на процесуални основания. Всъщност може да се счита, че с разглежданото постановление за прекратяване на наказателното производство е изпълнено условието да се разгледа по същество дело 673/P/2016 само доколкото постановлението съдържа преценка на материалноправните елементи на твърдяното престъпление като например по-специално анализ на наказателната отговорност на NR като предполагаем извършител на това престъпление. Обстоятелството, че не са разпитани свидетелите, присъствали на проведеното на 30 април 2015 г. събрание на кооперативното дружество ВХ, би могло да представлява индиция, че този въпрос не е разгледан, освен ако не се установи друго при проверките, които запитващата юрисдикция следва да извърши.

Що се отнася до условието „idem“, от самия текст на член 50 от Хартата следва, че е забранено едно лице да бъде преследвано или наказвано повече от един път за едно и също престъпление. В това отношение Съдът уточнява, че ако спрямо дадено лице е постановено „окончателно съдебно решение“ по смисъла на член 50, от постановеното спрямо него решение трябва ясно да личи, че по време на разследването, предхождащо това решение, независимо дали то е започнало срещу неизвестен извършител или срещу конкретно лице, е било разгледано правното положение на това лице като носещо наказателна отговорност за деяния, съставляващи наказуеми престъпления, и в случай на постановление за

прекрояване на наказателното производство — това е било изключено. Ако случаят не е такъв, като това обстоятелство следва да се провери от запитващата юрисдикция, принципът *ne bis in idem* не се прилага и следователно такова лице не може да се счита за окончателно оправдано по смисъла на член 50 от Хартата.